

Механізм підзвітності ЄБРР розпочинає оцінку проєктів МХП на предмет дотримання політик банку

10 листопада 2021

Два проєкти української агропромислової компанії [«Миронівський хлібопродукт»](#) (МХП), що фінансуються [Європейським банком реконструкції та розвитку](#) (ЄБРР), пройдуть перевірку дотримання Незалежного механізму підзвітності за проєктами (IPAM) банку. Перевірка дотримання — це незалежне розслідування щодо дотримання Банком своїх екологічних та соціальних політик в рамках фінансування проєктів МХП. Така попередня оцінка щодо можливості заподіяння шкоди місцевим жителям проєктами МХП та наявних ознак порушення банком своїх стандартів буде проведена до 26 січня 2022 року незалежним механізмом ЄБРР.

Очікується, що у найближчі тижні [Радник із дотримання вимог, Омбудсмен \(CAO\) Міжнародної фінансової корпорації \(МФК\)](#) розпочне подібний процес, щоб оцінити необхідність повного розслідування фінансування МХП з боку МФК.

Розслідування щодо дотримання розпочнеться через три з половиною роки після того, як місцеві жителі трьох сіл Вінницької області в Україні — Оляниця, Заозерне та Клебань - подали [скарги](#) до механізмів підзвітності обох банків щодо проєктів МХП. У період із жовтня 2018 року по серпень 2021 року ці два механізми спільно фасилітували конфіденційний процес медіації між представниками місцевих скаржників та МХП. «Екодія», Мережа «Бенквоч» і Рада підзвітності надавали консультації місцевим скаржникам у процесі медіації з МХП.

У [публічному Звіті IPAM за результатами процесу Розв'язання проблем](#) наведено короткий опис результатів конфіденційного процесу медіації та проблемних питань, які залишилися невирішеними.

Скаржники були розчаровані тим, що, незважаючи на їхні зусилля, згоди з МХП не було досягнуто. Вони сподіваються, що перевірка дотримання забезпечить ефективне вирішення проблемних питань, перерахованих у звіті IPAM, зокрема таких:

- 1. Безпека дорожнього руху.** Задля вирішення питання руху важковагового транспорту сільськими дорогами було досягнуто певного прогресу щодо підвищення рівня обізнаності стосовно безпеки дорожнього руху. Проте занепокоєння щодо інтенсивного руху в селах залишаються, оскільки місцеві жителі не відчули зменшення руху навіть після будівництва давно обіцяної об'їзної дороги.
- 2. Спільна місія пошуку фактів щодо пошкоджених будинків.** Незважаючи на спроби скаржників та МХП оцінити пошкодження будинків в Оляниці, які, на думку

селян, викликані активізацією руху через село, пілотна оцінка не була здійснена до завершення процесу.

3. **Запахи з ферм.** Було розглянуто питання бар'єрів від запахів птахоферм, гноєсховищ та біогазової установки, наприклад висадка дерев по їх периметру. Однак до завершення медіації згоди з цього питання не було досягнуто.
4. **Водопостачання.** Під час медіації обговорювалося питання схеми водопостачання в Оляниці та Заозерному, але питання щодо **якості** місцевої **води** розглянуто не було.

Екодія провела дослідження якості поверхневих та підземних у селах Оляниця, Заозерне, Василівка та Клебань, чотирьох місцевих селах, розташованих поблизу великої Вінницької птахофабрики МХП. Результати дослідження вказують на значне перевищення норм показників безпеки води, особливо форм азоту (аміак, нітрити, нітрати), а в деяких випадках і фосфатів. Тестування води з колодязів під час цього громадського дослідницького проєкту включало як експрес-методи, так і спеціалізований лабораторний аналіз. Вони виявили, що майже половина підземних колодязів (19 перевірених колодязів) перевищують норму безпеки для нітратів (<50 мг/л). Найбільш тривожні розрахунки по нітратах (NO₃) містять такі цифри (в мг/л): 142,4 (пункт водопостачання в Заозерному, норми безпеки перевищено в 2,8 рази), 150 (пункт води у Василівці, норми безпеки перевищено в 3 рази), 124,3 (пункт водопостачання у Клебані, норми безпеки перевищено в 2,5 рази), 200 (пункт водопостачання в Оляниці, норми безпеки перевищено в 4 рази).

Окрім колодязів, було перевірено якість води у річці Південний Буг, вище та нижче за течією від підводного скидного трубопроводу очисної споруди МХП. Результати замірів нижче за течією вказують на значно вищі рівні аміаку (NH₄), нітритів (NO₂) та фосфатів (PO₄). Станом на червень 2021 р. результати становлять (в мг/л): NH₄ — вище за течією 0,05, нижче за течією 0,4; NO₂ — вище за течією 0,02, нижче за течією 0,5; PO₄ — вище за течією 0,2, нижче за течією 0,5. Другий раунд лабораторного тестування (жовтень 2021 р.) води нижче за течією продемонстрував аналогічні результати: NH₄ — 0,46; NO₂ — 0,4; PO₄ — 0,36.

«Громадська дослідницька ініціатива «Екодії» провела заміри якості води в 14 громадах 10 областей України. Результати вимірювання нітратних сполук у підземних водах на території, що є предметом скарги, виявились найгіршими. З огляду на масштаби інтенсивного вирощування сільськогосподарських культур, кормів та тваринництва в області, ми вважаємо, що занепокоєння скаржників щодо якості води та ризиків для здоров'я є цілком обґрунтованими», — стверджує Анна Даниляк з Екодії.

«Механізми підзвітності ЄБРР та МФК тепер мають провести незалежні розслідування щодо проблем, порушених у скарзі, що залишились невирішеними. IPAM і CAO мають перевірити, чи відповідали інвестиції державних банків у проєкти МХП їхнім стандартам оцінки, запобігання та пом'якшення негативного впливу на місцеві села. Ми сподіваємося, що розслідування щодо дотримання зможуть дати довгоочікувані відповіді на питання про реальні наслідки діяльності МХП», — говорить Фіданка Бачева-МакГрат з Мережі

«Бенквоч».

«Незважаючи на час і енергію, які постраждали сільські жителі віддали цьому процесу, медіація не стала для них ефективним засобом вирішення. Перевірка дотримання може забезпечити їм певну справедливість шляхом вивчення основних питань, порушених у скарзі, наприклад того, чому банки продовжували оцінювати свої інвестиції в МХП як такі, що не становлять високого ризику, навіть через кілька років після того, як місцеві жителі почали висловлювати занепокоєння щодо їх впливу на довкілля, здоров'я та соціального впливу», — зауважила Кейтлін Деніел з Ради підзвітності.